

Терентюк В. Г.

*кандидат медичних наук,
доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я
Національного медичного університету імені О. О. Богомольця*

Прус Н. В.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я
Національного медичного університету імені О. О. Богомольця*

Матукова-Ярига Д. Г.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я
Національного медичного університету імені О. О. Богомольця*

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ І КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПРАЦІВНИКІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ДЛЯ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

Цифровізація та цифрова трансформація систем охорони здоров'я є характерною рисою змін в охороні здоров'я розвинутих країни. Розв'язання глобальних проблем в охороні здоров'я із застосуванням цифрових інструментів стає глобальним трендом та рутинною реальністю сьогодення для керівників та практичних медиків. Підтвердженням вищезазначених тез є напрацювання Всесвітньою організацією здоров'я стратегічних керівничих документів з електронної охорони здоров'я та цифровізації закладів охорони здоров'я [1].

За останні сім років наша країна зробила значні зрушення в напрямку цифровізації та цифрової трансформації охорони здоров'я. Електронна система охорони здоров'я (ЕСОЗ) стала однією з найбільш та навантажених інформаційно-комунікаційних систем країни, яка містить понад 36 млн. записів ідентифікованих пацієнтів, до системи залучено понад 400 тис. користувачів, в системі зареєстровано понад 3 млрд. медичних записів, в системі зареєстровано понад 14 тис. закладів охорони здоров'я та фізичних осіб-підприємців, які здійснюють господарську діяльність з медичної практики [2].

Системне та швидке впровадження цифрових інструментів в практичну діяльність вимагає відповідної адаптації та підготовки кадрів

ресурсів охорони здоров'я до виконання функціональних обов'язків в оновленому цифровому робочому середовищі. Серед інших нормативних документів ключовими є Концепція розбудови електронної охорони здоров'я [3] та Постанова КМУ від 25 квітня 2018 р. № 411, "Деякі питання електронної системи охорони здоров'я" [4].

Безперервний професійний розвиток є невід'ємною складовою навчання та підвищення рівня знань і практичних навичок в післядипломному професійній діяльності медичних та фармацевтичних працівників охорони здоров'я. Постановою Кабінету Міністрів України № 725 від 14 липня 2021 року затверджено «Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я», яке врегульовує та унормовує взаємодію працівників охорони здоров'я, надавачів освітніх послуг та регулятора в сфері охорони здоров'я [5]. Важливою віхою розвитку БПР є впровадження в найближчій електронної системи БПР на меті якої надати всім учасникам БПР цифрові інструменти та забезпечити безконтактну взаємодію.

З метою оцінки наповнення освітніх заходів темами цифрового спрямування було проведено аналіз освітнього контенту на основі інформації, яка представлена на офіційному сайті ДНП «Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація» МОЗ України за 2022 та 2023 роки. Представлені результати дослідження здійснені за підтримки Проекту USAID «Підтримка реформи охорони здоров'я» для оновлення та наповнення робочих програм навчальних дисциплін (циклів) з питань розвитку електронної охорони здоров'я та інформаційних технологій, що викладаються на рівнях фахової передвищої, вищої та післядипломної освіти за спеціальностями медичного спрямування.

Кількість провайдерів БПР, які були зареєстровані як постачальники освітніх послуг в Центрі тестування в 2022 та 2023 роках була відповідно: 176 та 311 юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців відповідно. Всього в 2022 та 2023 за вказаною кількістю провайдерів БПР було зареєстровано 3650 та 8154 заходів БПР відповідно. Різниця у кількості зареєстрованих провайдерів та заходів БПР абсолютно зрозуміло пов'язана із широкомасштабною агресією рф та подіями які мали місце на початку протягом 2022 року.

За результатами контент-аналізу встановлені навчальні заходи, тематика яких пов'язана із цифровими технологіями та дотична до електронної системи охорони здоров'я. Так, серед заходів, які відбулися у 2022 році згадку про цифровий контент містили 36 заходів, або 0,1% від загальної кількості заходів (3650), відповідно у 2023 році таких заходів було 108 або 1,3% від загальної кількості заходів (8154) (табл. 1).

Таблиця 1

**Частка навчальних заходів БПР, які містили цифровий контент
в розрізі спеціальностей та тем із цифрової компетентності**

Цифровий контент	2022 рік		2023 рік	
	кількість	%	кількість	%
Стоматологія	32	0,9	81	1,0
Радіологія	1	0	2	0
За ключовими визначеннями: ЕСОЗ, ЕОЗ, цифрові навички	3	0,1	24	0,3
Телемедицина	0	0	1	0,01
Разом заходів БПР, що містять цифровий контент	36	1,0	108	1,31
Усього заходів БПР	3650	100	8154	100

Аналіз представлених даних дає можливість стверджувати, що частка навчального контенту на рівні БПР, яка пов'язана із цифровими інструментами, навичками та компетентностями є вкрай низькою та не перевищує 1,3% в 2023 році від загальної кількості освітніх заходів БПР, які заявлені і виконані провайдерами. Серед них більша частина (1%) – це навчальні заходи які представляють цифрові інструменти та компетентності в стоматології і які не містять навчального компоненту дотичного ЕСОЗ. Решта (0,3%) – це поодинокі заходи спрямовані на підвищення знань та вмінь з ЕСОЗ, окремих елементів ЕОЗ та телемедицини.

Таким чином, можна стверджувати, що освітній компонент за 2022–2023 роки на рівні БПР практично не містить знань та вмінь з цифрових компетентностей що є вкрай негативним фактором, який впливає доступ медичних працівників до освіти з цифровізації та цифрової трансформації в країні.

Література:

1. Global strategy on digital health 2020–2025. URL: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240020924> (дата звернення 01.10 2024).
2. Офіційний веб-сайт Державного підприємства «Електронне здоров'я». URL: <https://ehealth.gov.ua/>
3. Про схвалення Концепції розвитку електронної охорони здоров'я: Розпорядження КМУ № 671-р від 28 грудня 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1671-2020-%D1%80#Text>

4. Деякі питання електронної системи охорони здоров'я: Постанова КМУ від 25 квітня 2018 р. № 411 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1671-2020-%D1%80>

5. Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я : Постанова КМУ від 14 липня 2021 р. № 725 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/725-2021-%D0%BF#Text>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-434-7-21>

Яніцька Л. В.

*кандидат біологічних наук, доцентка,
завідувачка кафедри медичної біохімії та молекулярної біології
Національного медичного університету імені О. О. Богомольця*

Стеченко О. В.

*кандидат хімічних наук, доцент,
доцент кафедри медичної біохімії та молекулярної біології
Національного медичного університету імені О. О. Богомольця*

Постернак Н. О.

*кандидат педагогічних наук,
асистент кафедри медичної біохімії та молекулярної біології
Національного медичного університету імені О. О. Богомольця*

**МОНІТОРИНГ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНОВАЦІЙ НАВЧАЛЬНИХ
ПРОГРАМ З МЕДИЧНОЇ БІОХІМІЇ: РІВЕНЬ КАФЕДРИ**

Університетська спільнота НМУ імені О.О. Богомольця перебуває у постійному пошуку шляхів удосконалення освітнього процесу [1]. В контексті окремих навчальних дисциплін зміни навчальних планів та програм підготовки здобувачів не завжди є однозначними. Так, з 2019 по 2022 рр. відбулось суттєве зменшення кількості годин з біологічної хімії в освітньо-професійних програмах (ОПП) та навчальних планів підготовки здобувачів за спеціальностями 221 «Стоматологія», 222 «Медицина» та 228 «Педіатрія», в результаті чого дисципліна «Біологічна та біоорганічна хімія» викладалась впродовж лише двох семестрів, замість трьох.